

Matematik i förskolans vardag

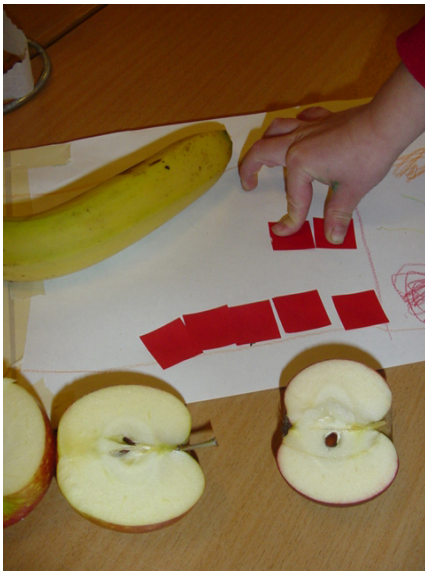
Anna Kärre. Jag arbetar som förskollärare i en 3-5-årsgrupp på Lännersta skola i Nacka, Pysslingen Förskolor och Skolor AB. Jag leder också fortbildningar kring matematik i förskolan.

Bakgrund

När jag för 8 år sen, tillsammans med mina kollegor, startade ett arbete med att utveckla matematiken på min förskola så var det var med stor vanda jag gav mig in i det arbetet! Matematik var för mig ett ord som var fyllt av olust och ”ämnet” matematik var inget jag behövde ägna mig åt på förskolan, det hörde ju skolan till, tänkte jag. Men när min resa in i förskolematematikens värld startade så upptäckte jag att matematik var något vi faktiskt redan hade ägnat oss åt hela dagarna, jag hade bara hittills inte sett den! Matematiken fanns där i vår vardag - i leken, i våra rutiner, när vi hade teman och andra aktiviteter. Jag behövde bara få syn på den och få kunskap om hur jag skulle kunna utmana barnen vidare.

Sen dess har jag deltagit i 2 årslånga matematikprojekt: ”Barns matematiska-logiska begreppsutveckling” i Pysslingens regi och NCM:s pilotprojekt ”Små barns matematik”.. Tillsammans med mina kollegor har vi sen fortsatt arbeta med att utveckla matematiken på vår förskola.

Utifrån ett utvecklingspedagogiskt perspektiv och genom att utgå från den matematik som finns i barnens vardag på förskolan och läroplanens mål har vi hittat ett sätt, som är både meningsfullt och lustfyllt, att utmana barnen i deras matematiska tänkande. Idag är vår och barnens vardag fylld av spännande matematiska funderingar och resonemang och det bästa av allt – jag har upptäckt att matematik kan vara jättekul!

Inledning

Ett av våra uppdrag inom förskolan är att erbjuda barnen en verksamhet som är lustfylld och där lek, omsorg och lärande går hand i hand. Hur förenar vi det med uppdraget att låta barnen

möta matematik i meningsfulla sammanhang samtidigt som barnen utvecklar sin tillit till sin egen förmåga?

För oss, på min förskola, har den uppgiften kommit att handla lika mycket om vårt sätt att förhålla oss till barns lärande och det som sker i deras vardag som om själva ”ämnet” matematik. När vi satte på oss ”matematikglasögon” och gick ut på matematikspaning så upptäckte vi att matematiken fanns lite överallt i vår vardag. Men vi upptäckte också att det inte räcker med att veta hur barn i allmänhet tänker och gör. Om vi ska kunna utmana varje barn utifrån just deras erfarenhet så behöver vi också ta reda på hur varje enskilt barn tänker! I det arbetet har barnens egna dokumentationer av sitt tänkande blivit ett viktigt redskap för oss.

Dokumentation

Att barnen dokumenterar innebär att varje barn på sitt eget sätt visar på papper hur de tänker och gör när de löser olika uppdrag. Det kan t.ex. handla om att duka bordet till lunch. Att få vara ”dukvärd”, som det kallas hos oss, har för våra barn blivit ett mycket roligt och betydelsefullt uppdrag som de gärna ser fram emot.

När barnen får en sådan uppgift får de samtidigt fundera över frågor som: Hur många sitter vid mitt bord? Är alla här idag? Hur många ska jag duka till idag? Hur kan man göra för att ta reda på det? Vi lärare skriver ner barnens reflektioner. När barnen gjort sina dokumentationer kan vi titta på dem tillsammans. Här kan vi se dokumentationens styrka. Genom att den finns kvar kan vi gå tillbaka till den och upptäcka olika sätt att tänka. Barnen kan också använda sina tidigare dokumentationer och dra erfarenheter från dem. För oss lärare blir dokumentationerna också en möjlighet att följa varje barns utveckling kring deras matematiska-logiska tänkande.

En annan vardagssituation vi ofta använder oss av är våra fruktstunder. Vid dessa tillfällen ges många möjligheter att utmana barnen kring t.ex. stapeldiagram eller antal. Även här ber vi barnen att dokumentera sina lösningar. En av uppgifterna kan vara att visa på papper hur många bitar man vill ha sin frukt delad i. I föreläsningen kommer vi att få se en pojkes sätt att lösa denna uppgift. Vi har följt honom under drygt 2½ års tid och vi kan genom hans dokumentationer se hur han utvecklar en förståelse för antal. Vi får också se flera olika exempel på variationer i barns sätt att lösa uppdraget att duka ett bord.

Att ”tala” matematik

En viktig del i att utveckla sitt matematiska tänkande är att få ”tala” matematik. Att låta barnen tillsammans få diskutera och förklara hur de gör och tänker hjälper dem att reflektera över sitt lärande och befästa sina kunskaper. Genom att lyssna på andra får de också möjlighet att upptäcka olika sätt att tänka och på så sätt kan de utveckla sitt eget tänkande.

För oss har samlingarna blivit ett sådant tillfälle då vi låter samtalen flöda! Genom att använda oss av det som fångar barnen och låta barnen reflektera tillsammans över, för dem, viktiga frågeställningar kan vi se både hur barnens tänkande kring matematik utvecklas men också hur deras tillit till sin egen förmåga stärks. Vi lärare tar som uppgift i dessa situationer att ställa följdfrågor för att på så sätt leda samtalen vidare och fördjupa dem.

Under föreläsningen kommer vi att få se hur sådana samtal kan gå till. I dessa samtal har barnen fått möjlighet att reflektera kring olika lägesord, antal och storlek.

Litteratur

NCM *Små barns matematik* 2006

NCM Nämnaren Tema nr. 7 *Matematik i förskolan* 2006

NCM Nämnaren nr. 3/2006